
EDITORIAL

In 2015, our professors and colleagues Marta Botiková and Anna (Hanka) Hlôšková each celebrated her 60th birthday. In honor of that milestone, this 37th volume of *Ethnologia Slovaca et Slavica: An International Review of Slovak and Slavic Ethnology* is dedicated specifically to them. Our jubilarians can be proud of their impressive body of professional, academic, and personal research; however, we believe that a great many more accomplishments still lie ahead of them.

Our first jubilarian, from Bratislava, and our second, from Košice, both resolved to study ethnography at the Faculty of Philosophy, Comenius University; both successfully completed their studies and graduated in 1978. Their professional commitments separated them for a time, but in 1990, they were reunited at their alma mater, where they work to this day in the current Department of Ethnology and Museology (in the Ethnology and Cultural Anthropology Division). For more than twenty years they have been creating a definitive core of work, which continues to shape the professional and pedagogical orientation towards ethnology which characterizes the department in Bratislava. Marta Botiková is dedicated primarily to topics which include ethnic issues, the family, and biographical research into the lives of women. Hana Hlôšková, a folklorist, focuses on biographical narrative, folktales, and issues in the study of folklore. Apart from their other work, they connect with one another through their shared interest in history.

Also of importance is the organizational work of our two jubilarians. Hanka Hlôšková is the executive director of *Slavistická folkloristika* and *Ethnologia Slovaca et Slavica*; for many years, she worked as the managing editor of *Slovenský národopis* and was also chair of the Society of Slovak Ethnographers. Marta Botiková was chair of the department from 2003 to 2015. Our jubilarians have been practicing outstanding pedagogy for nearly a quarter of a century, during which, with open hands and open hearts, they have generously handed their knowledge down to their students. In addition to preparing lectures and conducting seminars, they work with students who are completing their studies or finishing work on their dissertations, after which they review and assess the work. In addition, they challenge and counsel their students in both professional and personal matters.

The current issue reflects the pedagogical expertise of Marta Botiková and Hana Hlôšková and is dedicated to 37 years of *Ethnologia Slovaca et Slavica*. The issue features the work of their former students, students whose dissertation and diploma work our jubilarians supervised. With the exception of this introductory tribute, we focus on their work in this current issue:

In “Body Stories of Skills and Sorrows: Small Stories, Triggered by Material Artefacts, Carried by Emotions,” Åsa Ljungström, a Swedish folklorist and lecturer, addresses family stories of cultural heritage, gender, and life values – small stories connected by handmade artefacts for use at home.

In “Conspiracy Theories and Their Argumentation Strategies as an Example of Ideological Discourses,” Zuzana Panczová presents the genre of conspiracy theories as an argumentative type of narrative with a strong ideological background.

In “The One-Child Pest Is Now Affecting the Body of the Slovak Nation (Bazovský 1929): On Restricted Reproduction in Southern Slovakia in the First Half of the 20th Century,” Juraj Majo and Ľubica Voľanská discuss perceptions of a specific restricted fertility practice (the one-child system strategy) used in south-central Slovakia in the 1920s and 1930s.

In “Family in the Process of Re-emigration in Slovakia from 1946 to 1948,” Katarína Očková examines the role of family as well as transformations in the family and family relations during the process of migration from southern Hungary to Slovakia.

In “Ethnochoreology in Practice: The Need to Apply Ethnochoreology to Folk Dance Pedagogy as Practice in the Folklorism Movement,” Katarína Babčáková deals with dance anthropology and ecology, ethnochoreological disciplines that analyze traditional folk dance in its anthropological, historical-geographic, cultural-social, psychological, and symbolic contexts, including their role in pedagogy and the staging of folk dance in the practice of the folklorism movement.

We close this introduction with blessings for our jubilarians, for Marta Botiková from Miroslava Bobáková, and for Hanka Hlôšková from Zuzana Panczová, together with selections from their bibliographies.

We believe that in this collection you will find stimulating work to read.

Juraj Janto

EDITORIÁL

V roku 2015 oslávili naše učiteľky a kolegyne – Marta Botiková a Anna (Hana) Hlôšková okrúhlych 60. rokov. Tridsiaty siedmy ročník zborníka *Ethnologia Slovaca et Slavica* je venovaný práve im. Za jubilantkami leží mnoho profesionálnych, vedeckých i osobných výsledkov, ale veríme, že mnohé ležia ešte aj pred nimi. Veď čože je to šesťdesiatka... Prvá, rodáčka z Bratislavy a druhá z Košíc, sa rozhodli pre štúdium národopisu na Filozofickej fakulte UK, ktoré úspešne absolvovali v roku 1978. Ich pracovné pôsobiská sa na určitý čas rozdelili, ale v 90. rokoch sa opätovne zišli na svojej Alma mater, kde pôsobia na súčasnej Katedre etnológie a muzeológie (v Sekcii etnológie a kultúrnej antropológie) dodnes. Už viac ako dve desaťročia tvoria jej určujúce jadro, ktoré formuje odbornú a pedagogickú orientáciu etnológie na bratislavskej katedre. Marta Botiková sa primárne venuje téme rodiny, biografickému výskumu žien a etnickej problematike. Folkloristka Hana Hlôšková sa zaoberá výskumom biografických naratívov, povestí a témou folklorizmu. Obe spája, okrem iného, aj spoločný záujem o dejiny disciplíny. Významná jej tiež organizačná činnosť oboch jubiliantiek. Hana Hlôšková je výkonnou redaktorkou *Slavistickej folkloristiky*, *Ethnologia Slovaca et Slavica*, dlhoročne pôsobila ako vedúca redaktorka *Slovenského národopisu*, tiež ako predsedníčka Národopisnej spoločnosti Slovenska. Marta Botiková viedla v rokoch 2003 až 2015 pracovisko ako vedúca katedry. Jubilantky už približne jedno štvrtstoročie výrazne pedagogicky pôsobia a odovzdávajú študentom z plného priehrštia svojich vedomostí. Okrem vedenia prednášok a seminárov, sú školiteľkami záverečných a dizertačných prác, posudzovateľkami, oponentkami i ochotnými radkyňami v odborných, ale i neraz i v ľudských ťažkostiach svojich zverencov.

Práve časti výsledkov tohto pedagogického pôsobenia Marty Botikovej a Hany Hlôškovej je venovaný aj 37. ročník *Ethnologia Slovaca et Slavica*. Predstavujú ho texty bývalých študentiek, ktoré jubilantky viedli ako školiteľky ich dizertačných či diplomových prác. Uverejňujeme ich v predkladanom čísle s výnimkou úvodného príspevku.

Ten patrí docentke Åsi Ljungström, švedskej folkloristke, ktorá sa vo svojom texte „Body Stories of Skills and Sorrows: Small Stories, Triggered by Material Artefacts, Carried by Emotions“ („Telesné príbehy o zručnostiach a strastiach:

---

malé príbehy sprevádzané emóciami vyvolané materiálnymi predmetmi“) venuje malým naratívom o kultúrnom dedičstve, rode, hodnotách života, „malým dejinám“ spojených s ručne vyrobenými úžitkovými predmetmi.

Nasleduje štúdia Zuzany Panczovej „Conspiracy theories and their argumentation strategies as an example of ideological discourses“ („Konšpiračné teórie a ich argumentačné stratégie ako príklad ideologického diskurzu“). Text predstavuje žáner konšpiračných teórií ako argumentatívny typ rozprávání so silným ideologickým pozadím.

Ďalšia štúdia Juraja Maja a Ľubice Voľanskej „The one-child pest is now affecting the body of the Slovak nation (Bazovský 1929): On restricted reproduction in southern Slovakia in the 1st half of the 20th century“ („Nákaza jednodetnosti zasahuje telo slovenského národa (Bazovský 1929): K obmedzenej reprodukcii na južnom Slovensku v 1. polovici 20. storočia“) sa venuje vnímaniu špecifickému zvyku regulácie pôrodnosti („stratégia jedného dieťaťa“) na juhu stredného Slovenska v 20. a 30. rokoch 20. stor. Text Kataríny Očkovej „Family in the process of re-emigration in Slovakia from 1946 to 1948“ („Rodina v procese reemigrácie na Slovensko v rokoch 1946 až 1948“) sa zaoberá úlohou rodiny a jej premenami v období sťahovania sa krajanov z južného Maďarska na Slovensko.

V štúdií „Ethnochoreology in practice. The need to apply ethnochoreology to the folk dance pedagogy in the folklorism movement practice“ („Ethnochoreológia v praxi. Potreba začlenenia etnochoreológie do pedagogiky ľudového tanca v praxi folklórneho hnutia“) sa jej autorka Katarína Babčáková venuje tanečnej antropológii a ekológii, etnochoreologickým disciplinám, ktoré analyzujú tradičný ľudový tanec v jeho antropologickom, historicko-geografickom, psychologickom a symbolickom kontexte. Tiež ich rolám v pedagogike a inscenácii ľudového tanca v praxi folklórneho hnutia.

Záver zborníka patrí pozdravom našim jubilantkám – Marte Botikovej (od Miroslavy Bobákovvej) a Hane Hlôškovej (od Zuzany Panczovej) spolu s výberom z ich bibliografie. Veríme, že v zborníku nájdete podnetné texty pre svoje čítanie.

Juraj Janto